

„Vikerkaar” Eesti noorsoo lugupeetum ajakiri.

Teile, noored,

on pühendatud

uus „Vikerkaar”, mis vastab kõigile Teie huvidele ja nõuetele *hää kirjanduse, algupärase kunsti, populärteaduse, spordi ja noorsooliikumise alal.*

„Vikerkaar” tahab olla Teile tööaja lõppedes *parimaks seltsiliseks*, kes rõõmsalt rändab Teiega läbi *kodumaa looduse ja läbi võõraste maade*, näidates Teile suure maailma ilu ja imesid.

„Vikerkaar” tahab olla Teie vabaaja *mänguseltsiliseks*, kes *sporti* harrastades teeb tugevaks ja *terveks kehaliselt ja meelelt rõõmsaks.*

„Vikerkaar” tahab olla Teile sõbraks, kes ühes Teiega otsib *elutõde* ja arutab probleeme, mis kerkivad elu näitelavale, tahab leida ühes Teiega *suure ja kauni elu ilu ja sügava mõiste.*

„Vikerkaar” annab juhatusi, kuidas kasulikult veeta aega ja osavasti *valmistada ise kõiksugu asju*, kasvatades endas *tööarmastajat* uut Eesti hariilaspõlve, kelle hõõvliipingilt lendavad laastud oma Eesti kodu ehitades ja palgelt tilgub higi oma põldu harides. *Armas on see, mis oma käega tehtud ja omal jõul saavutatud.*

„Vikerkaare” enesekasvatavlikud artiklid arendavad Teis teadlikke, kindla iseloomu ja ilmavaatega *isamaa kodanikke.*

„Vikerkaar” ei rahuldu enne, kui kõik Eesti noored teda tunnevad ja temast kui paremast sõbrast lugu pidades astuvad meie suure ja rõõmsasse vikerkaarlaste perre.

Teid tervitab

„Vikerkaar”.

Rutake tellimistega 1925. aastaks.

„VIKERKAAR”

on kõige huvitavam ja sisukam noorte-nädalakiri Eestis.

Igatks, kes tunneb „Vikerkaare” kõrget kultuurilist sihti, võitku temale uusi poolehoidjaid ja lugejaid.

„Vikerkaare” kaastööliseks on meie paremad kirjanikud, kunstnikud, noorsooliikumise ja hariduse tegelased.

„Vikerkaare” neljandas aastakäigus hakkab ilmuma uus põnev romaan: S. Wörishöfferi: „Risti ja põlki läbi saladusliku India”, noorsoole toimetanud Victor Neggo. Selles kirjeldatakse kahe noore merimehe juhtumiserikast teekonda läbi India mandri. Osavalt põimitult üllpõneva selklusromaani raamidesse, veereb lugeja silmi eest mööda kogu India ta müstilise salapärasusega.

Ükski, ei noor ega vana, ei jäta seda lugemata!

Samuti hakkab ilmuma käesleval aastal Z. Topeliuse ajalooliste romaanide „Velskeri jutustuste” tsükli üks parematest juttudest, Kaarel XII valitsemist ja aega kujutav „Võitude raamat”, mis mängib osalt Eestimaalgi. Sellesse ajaloolisesse tagupõhja on põimitud üksikute tegelaste huvitav elamuste kõik ja saatus. — Prof. Tallgren kirjutab „Velskeri juttudest”: — „Soomes ja Rootsis on vaevalt teist raamatut, mis oleks samal määral kulunud noorte lugejate käes kui see. Ta on ajaloolise romaani alal meistritöö, fantaasia- ja luulerikas, see ja elav, ajalooline, kuid ka küllalt romantiline, aga mitte udune või liig lüüriline.

„Vikerkaar” hakkab uuest aastast ilmuma suuremas kaustas. Kulude tõusmisest hoolimata jääb hind endiseks, kõigile kättesaadavaks.

Tellimishind: Aastas 720 mk., 1/2 a. 360 mk., 1/4 a. 180 mk. ja kuus 60 mk.

Tellimisi võtavad vastu „Päevalehe” ja „Koidu” talitus, kõik abitalitused ja kõik postkontorid.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus, Pikk tän. 2.

VIKERKAAR

Nr. 2.

Vastutav toimetaja: Ernst Raudsepp. * Tegev toimetaja: J. Neggo-Võsalo.

1925.

Väljaandja: Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

Toimetuse ja talitus: Tallinn, Pikk t. 2 (Päevaleht). Kõnetr. 17-96. Toimetuse kõnetunnid teisipäeviti ja reedeti kl. 1—2.

Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja „Päevalehe“ tellimiste vastuvõtjad.

Tellimishind: kuus postiga 60 mk., veerandaastas 180 mk., poolaastas 360 mk., aastas 720 mk. Üksiknumber 15 mk.

KILLAVOOR.

H. Valma.

Täiskuu helesinakas valguses
sädelevad teeäärised lumised väljad
ja lehtedest paljad
haralised jäätunud puud
tee kõrval,
metsa serval
heidavad varju nii kondilist,
tondilist. —

Südaöö vaikus
üksiku teeäärse talu õues.
Toa soojas põues
pererahvas on magusas unes.
Ainult jänes,
kellel nälg asu ei annud väljal,
maja taga
tasa, nii tasa

nakitseb õunapuu tüve kallal...
Äkitselt jahmata ta, —
aralt jääb kuulutama...

Rasket' koormatud reed
mööda teed
pikas reas liiguvad.
Kössis koormate pääl
lamavad säääl
moonakad. —
Ümberringi on vaikne — nii vaikne; —
ainult kuulda reeaisade nagin
ja väsinud hobuste tasased sammud
pehmes lumes, —
ja nagu unes
looma sunnib ning kohendab aset
unine teomees.

LOODADE MESSIAS

Verner, von Heidenstam'i järel — op.

Taliöö oli külm ja Kalilea mäeküngaste kohal säravad tähed, vähesed, kuid suured ja liikumatud, kui ruttaks all terve inimiga ruteni tänna kui üks öhtu.

Endori viiva kaljuse tee ääres on laut ja hetkel kustutavad mõningad tuluksid oma tulelondid paari tugeva hoobiga vastu kiviseina. Üks neist, habemeta noormees, jääb seisma ja hoiab käsi veel alles hõõguva löndi kohal, et end soendada. Ta särki hoiab keha ümber kulunud nähkvöö; ta näojooned on sirged kui helleenlase omad, ning tagumised rändurid sosistavad üksteisele: „See on Inimese Poeg, see on Messias!“

Siis algab ümberringi pimeduses ohkamine ja hädaldamine, ning hirmunult kummarduvad ta saatjad üksteise lähemale ja tõmbavad mantlid eneste üle. Laudas tõuseb eesel ja hobune õlgedelt ja päitsed klirisevad. Kaamelid, kes ridamisi õues lamavad, vangutavad hirmunult suuri kitsepäid, ja koerad, kes — sarnased huntidele — hallide viirgudena seina äärt mööda lähemale hiilivad, kui tõukavad endist pikki kaebehüüdeid. Matmispaigal on kogu

öhtul hüüdn oma pehmeil ja ühtlasi kraapivail sammel, mis keksleva linnu tekitatud krabina meele tuletab, ümber hiilinud. Nüüd seisatab ta puristades ja õhku haistes. Kõrbes viskus isalõvi liiva ja möirgab, aga nii lämbunult, et ta hää l nutja omale sarnaneb, ning kõik loomad räägivad üksteisele:

„Kas siis mitte kunagi ei tule meie Messias. Tema, kes tugevaille, metsikuile, verejünlisile inimesile halastuse vennasõnu ka meie pärast lausub? Või on Ta ehk juba tulnud? Ons vast too tõsine võõras, kes oma käsi tulelondj kohal soendab? Kindlasti peab see Tema olema, kuigi ka need, kes Talle järgivad, Teda tänapäev veel hästi ei mõista.“

Viimaste sõnade puhul jääb loodus veel vaiksemaks, kuid ohkamine läheb veel sügavamaks, kui vaibuks ta kergenduseks, ning laululinnud hakkavad laulma — esiti üsna tasa, esiti ainult kaks või kolm, ainult vähiinad ning nõrgeimad, kes sügavamal puulehestiku all peidus istuvad ja kunagi õietj magada ei julge, vaid järjest pääkesi kallutavad, et kuulatada. Varsi aga kisuvad nad tugevamad ühes endaga, ning läbi laiaulatuseliste metsade kuni üles Taborini kõlavad viimaks lindehääled tähtselgel taliööl, kõrgelt ja helgelt, piiritul hulgal, ehkki veel kaua, kaua aega koiduhämaruseni.

NOORED ÕPPURID MITMEST ILMAKAAREST.

E. Berté järele Prantsuse keelest Ally V.

Ants — noor eskimo.

II.

Jään vaesekslapseks. Minu kasvataja. Jaht mets-
looma pääle.

Meie ajutine asukoht, milles mina elasin, koosnes ainult neljast-viest jurtast. Minu isa oli julge ja osav jahimees, nende ütelse järgi, kes teda tundsid. Ta julgus sai talle hukatuseks. Korra jahil olles kohtas ta hulga merihobuseid. Et mitte saaki kaotada, viskas ta oma harpuuni (oda) esimese ettejuhtuva looma pääle, kuid see ei tapnud looma, vaid ainult haavas teda. Loom mõrgas valu pärast, ning terve kari tormas isale kallale. Paat läks ümber ja isa uppus. See juhtus varsi pääle minu süüdimist.

Mäletan oma varajast lapsepõlve. Kui olin pisi-kene, siis ema mähkis mind pehmesse linnunahka ja pani nahkkotikesse, mis rippus tal seljas. Kui nutsin, siis surus ta mulle suhu külmunud lihätüki ehk kala ja ma rahustusin. Aga mitte kaua ei saanud ma ema armastust ja hoolitsemist tunda. Korra külmetas ta raskesti ja suri kopsupõletikku. Jäin täiesti vaesekslapseks.

Emast jäin järele üsna väikesena, vaevalt mõistsin kõndida. Minu eest hoolitsemise võtsid enda pääle meie sugukonna naised. Söögitagavarad olid kõigil ühised ning siis ei valmistanud minu toime suurt muret. Perekonnaomad õmblesid mulle riided, suvel — hiilgenahast, talvel karunahast. Magasin kordamööda igas perekonnas, ning üldse ei olnud mu elu halvem kui teistel minuvanustel.

Kui kasvasin, pidin tööle hakkama. Tegin kõik, mis minu jõud lubas: ronisin kaljudele otsides linnu-pesi ning -mune, säädsin püüniseid ja söötsin sõidu-koeri. Aegamööda pidin kõike õppima, mis ühel täiskasvanud eskimol teada tarvis, enne kui naise võtab ja perekonna peaks saab.

Õpetuse võttis enda pääle meie sugukonna „tark“, nimega Metek. Keegi ei teadnud, kui vana oli Metek. Eskimod arvavad näppude pääl ja kaugemale kümnest nad arvata ei mõista. Sellepärast pole imeks panna, et nad enda vanadust ei tea. Ent harva habeme ja pika lumivalge juuste järele võis otsustada, et ta õige vana oli. Kasvu poolest oli ta pikk ja sirge. Suu oli tal suur, peaaegu kõrvuni ja kaks musta kitsast silma vaatasid tusaselt ringi. Alati oli ta tõsine ning ei raisanud palju sõnu, vaid jagas oma käske liigutuste abil.

Aga mitte kui õpetajat, vaid kui piha isikut, kartsid ja austasid Meteki kõik ning arvati tal olema ühlinimlik võimus. Enne kui midagi pääle hakati, päriti temalt ikka nõu, ning kalapiiuke ja jahikäike ja muid ette-

võtteid ei alatud ilma tema nõusolekuta. Metek oli ennustaja ning häda neile, kes teda ei kuulanud. Ta ei annud armu siis kellelegi.

Sarnane oli siis isik, kes minu õpetuse enda hoo-leks võttis. Igapädi vali, oli ta ka paljumõndlik ning iga ebaõnnestunud katse järele sain valjusti nuhelda. Minu pääviga seisis selles, et liig palju süüa armastasin. Kõht oli mul kui põhjatu tiinn ja et teda täita, siis varastasin igasugu kavalate abinõudega, mis aga varsi välja tuli, ning asi lõppes peksuga.

Mind õpetati püüniseid säädma, koeri ja põtru pika piitsaga juhtima ja ette rakendama, harpuuni (oda) viskama ja nahast venega (kaik) sõudma. Metek oli tubli õpetaja ja mina olin kiire arusaaja. Kõik kiitsid mind, isegi Metek oli uhke minu kui oma õpilase pääle. Pidin kareda õppuse läbi tegema, ning jutustan, mis juhtus, kui olin neljateistaastane.

Vara kevadel saadetakse meil poisikesi isesugu väikeste pardikeste (oki) jahile, kes kõrgetel kaljudel pesitsevad. Nende püügiks tarvitatakse kotisarnast võrku, mis kinnitatud pika kepi otsa. Reisiäte jutustuse järele sarnaneda need võrgud tsiviliseeritud maalaste putukavõrkudele, ainukese vahega, et need õhukest niidist punutud, kuna pardivõrgud nahast rihmadest punutakse.

Ühel hommikul vara võtsin võrgu ja sammusin kaldaäärsetele kaljudele. Sel aastaajal leidub sin lugemata hulk parte, kes isegi nõnda julged on, et inimest endale ilgineda lasevad. Ootasin, kui pardiparv minust mööda lendas, ja haarasin siis lennu päält mõne neist kinni.

Pardipiügi pääle olin meister. Suure hulga olin juba kokku korjanud, ent kõike ei toonud koju. Põhjusteks oli jällegi minu suur söögisu. Puhastasin sulgedest paari kõige rasvasemaid neist ja söin toorelt. Meteki eest seda tegu salata oli võimata. Kui vähem koju tõin kui püüdnud olin, oli see temal kohe teada. Kuidas — ei tea, sest Metek ise ei kõnele. Võib olla, et ta kui ennustaja tõega kõike teadis? Ja jällegi sain peksa.

Korra kevadel, kui päevad jäid pikemaks, võtsin võrgu ja läksin pardipiüügile. Päike soendas tublisti. Kuigi lumj veel maad kattis, jooksid igal pool kiired ojakesed. Nagu sageli sula ilmaga, oli nüüdki ilm vähe udune ja segas vaadet.

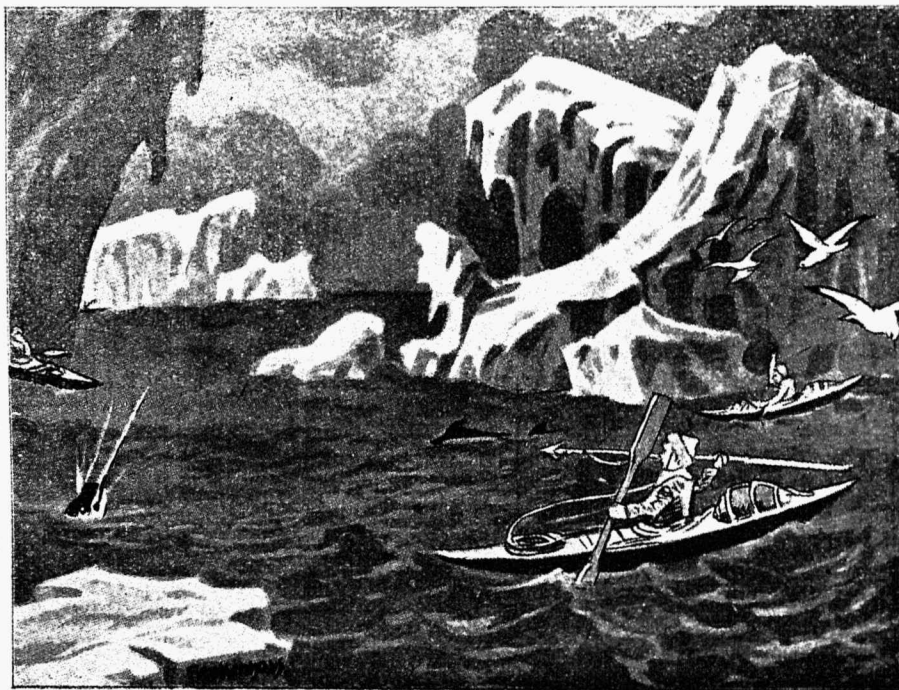
Sel tähendusrikkal päeval õnnestas piik esialgul väga hästi. Ronides kaljult kaljule, sattusin sügavasse kaljulõhesse, kuhu päikene ei paistnud ja mis kaetud oli teravate jääpurikatega. Kaljulõhe põhjas mässas meri. See oli partide armsaim asupaik. Linnud kiskusid ja karjusid isekeskis, kukkusid alla ja ronisid jälle üles kaljule. Ronisin ettevaatlikult kuristiku kohale, viskasin võrgu ja piüdsin hulga linde.

Kõik läks hästi. Püüdes pardi kinni, käänasin tal kaela kahekorra ja viskasin kaljuprao vahele, kuhu neid varsi suur virn tekkis. Seekord ma suuremat ei hoolinud maistada, sest kodunt välja tulles sõin suure tüki valaskala liha ja kõht oli alles täis. Päälegi kartsin Meteki ja andsin endale sõna suurt saaki koju viia.

Minu kärmus oli minu õnnetuse põhjuseks. Vaatamata hirmsa hädaohu pääle ronisin kitsa ja libeda kalju jalale. Mul olid tugevad jalad ja harjunud pää. Ilma pööritamata vaatasin sügavuses haigutava kuristiku poole, mõeldes ainult eduka püügi pääle. Ja

harjunud igasugu juhtumistega. Kui august välja ronisin, tilkus vesi ojadena minu riietest. Varsi kiilmas vesi ja riided jäätusid. Longates ja viletsas seisukorras hakkasin tasakesi endisesse seisupaika tagasi minema. Järsku nägin seda, mis oli minu õnnetuste tipp, nimelt oli võrgu varsi, mis kukkumisel mulle pihku oli jäänud ja mille tõttu ma vist ellu jäin, kahest kohast murtud.

Et aru saada minu hirmu ja meeleheidet, peab teadma, et meie maal, mis küll rikas igasugu looduse annetusist, sugugi pole metsa ja sellepärast on iga väike puupilbas suures hinnas. Kõik puud, mis meil mille-

Eskimod „kajakatel“ jahil.

tõesti püüdsin veel kaks parti ja pistsin seljakotti. Sirutasin veel korra võrgu välja, et veel mõnda parti püüda, kui järsku jää, mille pääl selsin, murdus, ja mina kuristikku kukkusin.

Ei mõista, kuidas jäin ellu. Selle asemel, et otse kukkuda, veeresin ma mõõda kaljut õige kiirelt, põrgates vastu jääd, ent paksud nahast riided kaitsesid mind raskemate vigastuste eest. Ah, kus kalju lõppes, oli lumega täistuisanud õõnsus, kuhu ma kukkusin.

Kaotasin mõistuse ja lamasin mõned minutid täiesti liikumata. Külma ja valu, mis kukkumine sünnitas, äratasid mind varsi mõistusele. Teadmine, et nõnda kergelt pääsesin, rõõmustas mind väga. Nüüd oli tarvis ruttu august, mis lund ja vett täis oli, välja pääseda. Ent see polnud kerge. Iga liigutus sünnitas suurt valu, nagu oleksid kõik mu liikmed purunenud, ent kannatasin vahvalt valu välja, olles lapsest saadik

giks tarvis läksid, olime ostnud laevadelt, mis juhuslikult meie sadamas peatusid, või saime nad hukkunud laevadelt. Kepp, mis murdus, oli Meteki oma. Ta saavutas selle suure raskusega ning hoidis kui silmatera. Arusaadav, et sarnane õnnetus oli suureks kaotuseks.

Kui kõik endale selgelt olin ette kujutanud, olin meelt heitmas ja nutsin kibedasti. Kuid julgen veel omaste silmade ette ilmuda? Mina, kelle kätte nüüsgust kallist asja usaldati ja keda loeti hääks jahimeheks? Seda naeru, pilkamist ja peksu, mis mulle osaks saab, ei suuda ma välja kannatada. Keegi ei anna mulle midagi enam süüa, kõik vihkavad ja põlgavad mind siis. Ja mis teeb veel Metek, see vali õpetaja? Tema, võib olla, surmab minu ehk pilnab hirmsasti. Pean kallilt maksma enda ettevaatamatust.

Lõpuks olin nõnda hirmunud, et otsustasin põge-

neda, kuhu juhtub. See oli küll hädaohtlik, ent polnud kedagi, kes oleks keelanud mind seda lolli tempu tege- mast. Mulle paistis, et leidsin pääsetee oma seisukor- rale. Elan mõnes kaljuõõnsuses ja toidan end nendest partidest, mis enne kokku püüdsin ja mäe jalale maha jätsin, neid oli viisteist tükki, kõik noored, rasvased pardid ja neist jatkuks, vaatamata mu suure isu pääle, mitmeks päevaks. Mis edasi saab, selle üle ma pääd ei murdnud.

Öeldud, tehtud. Ronisin mäe jalale, kuhu olin peit-

nud pardid, ja leidsin kõik üles. Et kõik seljakotti ei mahtunud, toppisin võrgu täis. Mõned toppisin siiski seljakotti, välja võttes paari lindu, mida tapsin enne kukkumist. Nende pärast ei saanud mu pää raskemaid vigastusi, aga pardid ise olid pudruks muutunud. See aga ei seganud mind neid kõige parema isuga ära söömast. Veidi jõudu kogudes, otsustasin edasi sam- muda. Läbimärg, muhkudes ja jalgu järele vedades jätkasin teed.

(Järgneb.)

Hää jahisaak.

ESKIMOD.

V. N.

Eskimode hooned.

Suvel elavad eskimod telkides. Igal perekonnal on oma telk. Telgid on neljakandilised, ülalt teravad ja koosnevad valaskalaribide pääle kinnitatud kahekord- setest põdra-, hülge- ja valaskalanahkadest. Need tel- gid on õige soojad. Kolme seina äärt mööda on kar- gest ehitatud nahkadega kaetud pingid, mis istumiseks ja magamiseks tarvitatakse. Keset hoonet seisavad poolkuu-kujulised pekikivist nikerdatud lambid. Neid tarvitatakse hoone valgustamiseks kui ka keetmiseks. Keetmiseks tarvitatakse samuti pekikivist valmistatud katilaid. Üle ühe lambi ripub harilikult puust võre

niiskete riiete kuivatamiseks. Lambid põlevad rasva abil.

Talvel elatakse kivist ja puukoorest valmistatud majades. Need on maa sisse kaevatud ja tõusevad üle maapinna ainult 1½—2 meetrit. Katus on pisut kumer. Kaugelt paistab säärane majake ainult väikese mullahunnikuna. Majades on ainult üks tuba ja selles elavad harilikult mitu perekonda. Tuba on, nagu ma- jagi, neljakandiline ja nii madal, et pikem mees sääl püsti ei saa seista. Tagumises seinas asuv kahe meetri laiune nari on majas elavate perekondade arvu järele vahe- seintega osadeks jaotatud, millest igaüks ühele perekonnale

magamistoaks on määratud. Näib uskumatu, kui vähe eskimodel elamiseks ruumi vaja on. Kapt. Holm kõneleb majast, mis 10 meetrit pikk ja 4 meetrit lai olnud ning milles kaheksa perekonda, kokku 38 inimest, olla elanud. Majja pääseb pikka, kitsast maa sisse kaevatud käiku mööda, mis päält samuti nagu majagi, kivide ja kargega kaetud on ja madalamal asub kui maja põrand. Harilikult on see käik nii madal, et temas ainult poolroomates edasi võib liikuda. Väljast astutakse sellesse käiku läbi augu. Ka tuppa pääseb käigust läbi augu põrandas, mis lauaga kaetud. Pääle soojushoidmise

noorte hülieste oma, maitseb suurepäraselt. Ainult ei tohi alguses liig rasvaseid tükke süüa. Ka eurooplastele on praetud hülgeleha maiusroaks. Kuigi eskimod on oma rändamistel tihti sunnitud ka toorest liha sööma. Ka sellega harjuvad eurooplased ja on küllalt neid, kes kuude kaupa ainult toore hülgeleha ja rasvaga end on toitnud.

Eskimode liikumiseabinõud.

Veel liikumiseks tarvitavad nad hülgenahast valmistatud süstataolisi lootsikuid, n. n. „kajak'id“. Loot-

Võõrastevastuvõtlikud eskimod jagavad kala-leiba pr. E. Frankiga, põhjamaade uurija abikaasaga, kes mehega ühes tulnud uurima nende elu-olu.

võimaldab see käik ka õhupuhastust, kuna paha, äratarvitatud õhk seda käiku mööda välja pääseb.

Jahikäikudel ja rännakuil ehitavad eskimod endale tihti ainult ühe õõ jaoks lumemaju. See lumehurtsik valmistatakse lumehange pisut kumeratest lumetahvlitest, mis umbes 1 meetri pikad, $\frac{3}{4}$ m. laiad ja 20 sm. paksud. Need tahvlid asetatakse nii üksteise kõrvale, et nad spiraalkujuliselt vahetpidamata edasilikuvad joont kujutavad. Isegi raske tormi ajal kujuneb neist spiraalkujuliselt üksteise otsa asetatud tahvlitest ülespoole alatas kitsamaks muutuv võlvialune, mis viimaks suure lumeplaadi abil lõpulikult sulutakse.

Eskimode toiduks

on igasugu põhjamaa loomade liha, peamiselt tarvitatakse toitmiseks hülgeleha. Hülgeleha, iseäranis

siku puust ribad on täiesti nahkadega kaetud, ainult keskele jäetakse ümmargune auk, mille kaudu eskimo paati astub. Ümber selle avause on hülgenahkadest vöö, mille sõitja oma päälmise kuuaga nõnda tihedalt kokku köidab, et ükski veetilk „kajak'isse“ ei pääse. Ühe kahelabidase mõlaga mõistab eskimo oma kajak'ile õige suure kiiruse anda.

Maal tarvitatakse liikumisvahendiks kelkusi ja suuski. Kelgualasteks tarvitatakse valaskala lõualuid, mis siikete rilmade abil puust valmistatud kelgu iste-pingiga ühendatakse. Seeläbi muutub kelk õige elastiliseks ja ei lange ka konarlise tee juures kunagi kokku. Kelgu ette rakendatakse kuus ja rohkem õige vastupidavat eskimokoera, kes kelgu üle järskude mägede ja jäävallide suure kiirusega edasi tõmbavad. Suvel köidetakse koerte selga õige suured raskused ja väsi-

matult jooksevad nad oma isandate kõrval edasi. Hobuste aset täidavad põhjapõdrad.

Käitmisvahenditena

tarvitavad eskimod harpuune, puust varre ja valaskala hambast valmistatud terava otsaga ahingaid ja samast materjalist piike. Viimasel ajal on nad ka juba püssidega varustatud.

Iseloomu

poolest on eskimod õige elavad ja kärarikkad. Igat sündmust saadavad hüüded ja kisa. Ka naerab ta häämeelega.

Eskimod on suured

suitsetajad,

kuigi väljas külmaga suitsetamine sootuks võimatu, sest nii sigar kui piip külmaks kohe huulte külge kinni.

Eskimod on õige

intelligentsed.

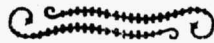
Nende keel on väga sõna- ja mõisterikas, nende joonestamisand on otse imestustäratav, nagu ka nende maateadus. Eskimo võib teile vabalt paberile sadanded kilomeetrit kallast loomutruult joonestada ja ta ei jäta teil seejuures ühtki neeme ega lahete, ühtki mäetippu ega kõngast, olgu ta nii väike kui tahes, vahele. Ka on neil hulk muistseid jutte ja lugulaule, millest mitmed õige vanast ajast pärit.

Ainult

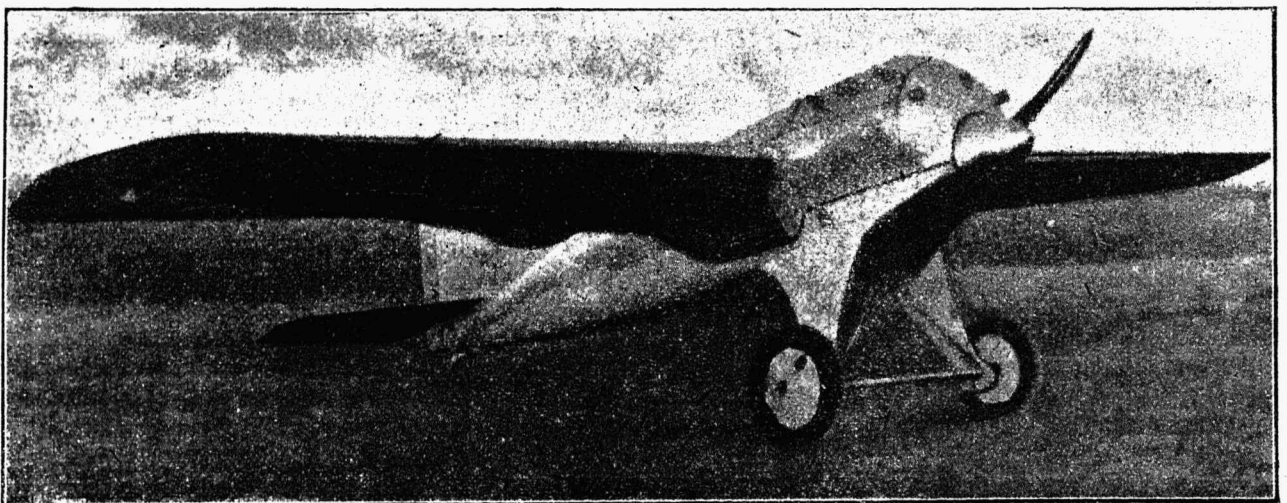
rehkenduskunstis

on nad õige maha jäänud. Ainult mõned neist jõuavad suurte jõupingutuste järele nii kaugele, et nad lihtsast murrust hakkavad aru saama. Suurem jagu ei jõua kaugemale täisarvude liitumisest ja lahutamisest. Selle andevaesuse on nad õige muistsest ajast pärinud. Eskimo keeles on võimalik ainult viis arvu nimetada ning need loetakse sõrmede abil: 1 — atausek, 2 — mardluk, 3 — puigasut, 4 — sisamet ja 5 — tatdlimat. Viimane sõna tähendab „kätt“. Kui eskimo sunnitud on edasi lugema, siis aitab ta end seega, et kuue jaoks teise käe esimest sõrme, seitsme jaoks teise käe teist sõrme jne nimetab. On ta aga juba kümneni jõudnud, siis pole tal enam käsi käepärast ja seepärast peab ta siis juba varbad abiks võtma. Kaksteist on siis esimese jala kaks varvast ja seitseteist — teise jala kaks varvast. Siin lõpevad suurema jao eskimode matemaatilised mõisted. Kuid tõesti andekad nende hulgas võivad veel edasi lugeda ja nad nimetavad arvu kakskümmendiks — „teise inimese esimene sõrm“ jne. Kolmkümmendkheksa kõlab näit. „kolm varvast teise inimese teisel jala“, ning neljakümne juures on „teine inimene lõpul“. Nii jõutakse sajani, ehk „viienda inimese lõpul“, siis aga ei suuda ka andekam eskimo enam oma keeles järgmist arvu väljendada.

Eskimodest oleks nii mõndagi huvitavat veel jututada, kuid siinkohal peame sellest ruumipuudusel peensusesse tungimata selle lühikese ülevaatega leppima.

Prantsuse kiirem aeroplan.

Selle elukataolise lennumasinaga sõitis adjutant Bonnet 390 kilomeetrit tunnis, millega tõotab saavutada maailma rekordi.

RISTI JA PÕIKI LÄBI SALADUSLIKU INDIA.

S. Wörishöffer. Noorsoole toimetanud Victor Neggo.

2

II.

Oskari juhtumused.

Oskar puudutas Richardi käsvart. „Ta nimetas mind vargaks, see nurjatu! Kas sa ei kuulnud seda?“

„Kahjuks,“ vastas küsitud. „Oleme pahasse seisukorda sattunud. Kas nägid tolle hiinlase kõrval üht kehakat habemikku meest?“

„Egas see ometi sinu kapten polnud?“ hüüdis Oskar.

„Just tema. Niiid on meist mõlemist politseile kui pagejaist ja Jumal teab millest muust teatatud.“

Oskar raputas pääd. „Sinust veel mitte, sõber. Jäta mind mu saatuse hooleks. Maandume kusagil ja mine oma laeva tagasi!“

„Et tollele hiinlasele võimalust anda mind ta laeval kordasaadetud omavoli eest kohtu kätte anda, eks ole? Sa tead ju, inglased otsustavad sarnaseid asju õige järsult. Ei, jää meie juure, päälegi kus sa veel nii nõrk ja haige oled. Küll me juba kusagil jälle mõne laeva leiame, mis meid Euroopa kohtute kaitse alla säeb. Meie laeva tüüriimees on aus mees, kes kindlasti minu kasuks tunnistab, kui kogu see süüdimus kord Hamburgi kohtu ees arutusele tuleb.“

Oskar ohkas. „Hamburgis!“ kordas ta.

„Aga muidugi. Lühema või pikema a m möödudes jõuame ju ikkagi kord jälle sinna. Kogu mu väike rahatagavara on mul kaasas, samuti ka mu dokumendid. Nii siis, pää piisti ja julgelt edasi!“

Oskar oli nõus. „Sind pole keegi haavanud, keegi piinanud,“ ütles ta. „Aga mul kooriti nahk kontidelt, mind piltsutas see hiinlane veriseks — ning see kõik peaks tasumata jääma?“

„Ole kindel, Devitshand ei pääse oma teenitud palgast, sündigu see niiid sinu juuresolekul või mitte.“

„Aga just seda päält näha oleksin kõigest hingest soovinud!“ hüüdis tema kirglikult. „Mitte ainult enda pärast ei soovi ma, et seda mereröövlit võllasse poodaks. Ei, ta on veel teisi taeva poole kisendavaid kurltegeusid korda saatnud, — ta on mõrtsukas. — Aga ütle mulle,“ jätkas ta sügavalt hinge tõmmates, „kuhu me niiid sõuame?“

„Elephantasse*), koopalinna.“ vastas Richard. „Peame hommikuni sõudma; kuid selle eest ei leia meid neis kaljutemplites keegi nii kergesti. Olin juba kord sääil, maa-alused, lõhestunud teed pole mulle enam päris võõrad ja kaljuväravates asuvatel kerjustel on bolduaineid külluses. See on esialgul kõik, mis teada vajame.“

Oskar ohkas. „Mulle näib, kui sünnitaks see sünd-

*) Elephant — saar Bombay sadama suus; usurändamispaik

mus sulle vähe muret,“ ütles ta. „Sa rändaksid nähtavasti meelsamini läbi India sisemaa kui üle ookeani.“

„Sul võiks õigus olla,“ vastas Richard, virgalt edasi sõudes. „Kodus ei muretse nii kui nii keegi mu pärast; olen vaba nagu lind kõrgel õhus. Mind ei heiduta nii kergesti ükski asi laias maailmas.“

„Sa oled siis vaanelaps?“

„Jah. Olin kolm aastat järgimööda klassis esimene teadmistes; igakord määrati mulle selle eest kaunike stipendium. Seda kasutasin endale meresõidu varustuse muretsemiseks. Esimese pikema reisi teenistus on Hamburgi hoiukassas — esimene plank laeva jaoks, mille peremeheks kord pean saama.“ Richard naeris rõõmsasti. „Elus peab alati mõistma ta kaunist külge esile tuua; päänorutamiseiga ei jõua kuigi kaugele. Niiid luba aga, et vaatan su haavu.“

Ta leidis, et kaaslase ihu oli küll pigistuste ja kriimustustega päris üle külvatud, kuid haavad ei olnud kardetavad. Kõige sügavamad sõdus ta taskuräti ribadega, siis jätkati hoogsalt sõitu.

„Niiid, Oskar, jutusta mulle ka midagi oma elust!“

„Häämeelega, Richard. Sündisin Kivitänaval vaese kirjutaja pojana. Mu isa põlvenes hääst perekonnast, kuid häda ja viletsus oli ta jõu murdnud. Seitse last — seda oli liig palju ta lauale, kuigi ema hommikust õhtuni õmbles ja tikkis, et ka omalt poolt mõne penni teenida. Päälle leeritamist olin sunnitud laevameheks hakkama. Isal polnud raha mind midagi muud õppida lasta. Nii läksin siis merele, kuigi vastu tahtmist. Annaksin tänapäevgi veel aastaid elust, kui kaupmeheks võiksin hakata! — Kuid need on vanad lood,“ peatas ta jutustamises, „pääasi tuleb alles. Kaks reisi Singapuri ja Kaplinna möödusid õnnelikult. Igakord olin nii üliõnnelik, kui oma vaesele emale väikese summakese võisin saata, et ta oma väsinud silmle pisut puhkust võiks lubada. Juba olin pooleldi oma saatusega leppinud, kui äkki viimasel reisel näis võimalus tekkivat, mis kogu olukorra oleks ümber pisanud. Önn lähenes mulle, ma holdsin teda juba peos — ja Devitshand varastas ta mult.“

Ta nuuksus kramplikult. „Devitshand varastas ta mult,“ kordas ta.

„Küllap ta juba varem või hiljem oma röövsaagi jälle välja andma peab!“ hüüdis Richard. „Ülekohus pääseb ikka ainult lühikeseks ajaks võidule.“

„Sii mitte. Sii on kogu lootus kadunud!“

Oskar püüdis vägisi ahastusest võitu saada. „Mu laev läks Ceiloni,“ jätkas ta, „reis oli õnnelik, kuid Point de Galle ees tabas meid taifun*) ja paiskas kuunari**) meresügavusse. Mõni üksik meeskonnast pääsis eluga.

*) Taifun — kardetav keerdtorm India ookeanis ja Ida-Aasia meredes.

**) Kuunari — kahemastiline purjek, esimene mast raa-, teine kahvelpurjedega.

nende hulgas ka mina. Kapten uppus, mu vähene vara hukkus. Kuna silmapilgul Euroopa riikide laevadele võimata oli teenistusse pääseda, ei jäänud mulle muud võimalust, kui mõne elavama sadama poole teele asuda ja nii sattusingi Devitshandi kiiusi. Astusin ta teenistusse laevapoisina, kuigi kuunaril juba noorema madrusena olin sõitnud. Kuid see rahaahne kelm kasutas mu väljapääsematut seisukorda ja maksis poisi palga sellele, kes tegi madruse tööd!

Päälle minu oli Point de Galles veel üks mees laevale tulnud. Pidasin teda hamburglaseks, kuigi ta ainult inglise keelt kõneles ja mulle oma eluloost midagi ei jutustanud. Ta oli juba vanemas meheas, tõsise, pehme näoga ja lahke olekuga, kelle juus palavas kliimas enneaegu halliks oli läinud, kelle siida aga nooreks ja värskeks oli jäänud, kuigi ta silmad kõnelesid üleelatud rasketest kannatustest. Mr. Gould — nii hüüti seda isandat — oli Point de Galles kuulnud, et mina Hamburgi kuunari hukkumisel oma vähese vara olin kaotanud. Ta palus mind oma vanemate elust-olust jutustada, päris seda ja teist Hamburgi kohta ning ütles viimaks, et kavatseb Bombayst sinna sõita.

„Sulle muretsen hää koha, laps,“ ütles ta mulle kord nelja silma all, „tunnen hulga kapteneid. Aga hoiu sellest hiinlasele kõnelemast, tal on eht rebasenägu ja vaevalt laseb ta sind hääga laevalt lahkuda.“

„Aga olen ainult Bombayni kauba teinud!“ hüüdsin kokkunenult.

„Seda ta eitab, kui see talle nii kasulikum näib. Taevaliku riigi*) pojad on kõik kelmid, vähemalt see osa, kes merd sõidab. Oleks mulle end mingi teine võimalus pakkunud, poleks ma kunagi Hiina laevale asunud, kuid sel aastaajal võib vahel kuude kaupa oodata, kuni mõni Euroopa laev Point de Gallesse ilmub. Aga ära karda midagi, kiüll ma su eest juba hoolitsen, mu poiss!“

Sel kombel kõneles ta tihti minuga, õppisin teda ikka lähemalt tundma ja ikka rohkem ja rohkem hindama. „Ma olen rikas,“ ütles ta kord, „üle seitsmeteistküümne pika, vaevarikka eluaasta olen Ceiloni sisemaal asuvatel liivaväljadel teemante otsinud, esialgul vähese tagajärgiga, siis aga kordkorral suurema õnnega. Kui sa nii väga kaupmeheks tahaksid hakata, mu poiss, siis aitan sind selles — ja sinu vana isa jaoks leidub ehk vahest mõni parem teenistus kui lihtsa kirjutaja oma? Kindlasti oli Mr. Gould ta rikkuse päälle vaatamata siiski õige õnnetu inimene. Ka kannatas ta päävalu ja unepuuduse all, nägin teda tihti õõseti laevalael edasi-tagasi rändavat. Oma kajuti hoidis ta alati lukus ja kandis selle võtit oma taskus.“

Kindlasti asusid talle kuulvas kitsas raudkastis kõrgehinnalised teemandid, sest ta hoidis seda, nagu ema oma last.

See oli mulle õnnelik aeg. Mr. Gould tahtis mulle mu armsama soovi teostamisel abiks olla, mu vaesele elatanud isale paremat põlve muretseda — kuis rõõmistasin, kuis tänasin Jumalat!

*) Ekshikult Hiina riigile antud nimetus.

Ning siis astus Devitshandi kuritegu minu ja muu armsamate kavatsuste teostamise vahele, siis rõõvis see neetu mult kõik, kõik.

See oli äärmiselt kuumal ööl. Üle mere liuglesid uduloorid, kauguses kõmises kõueilm ja dshonki kere ümber oli veepind surmavaikne. Tinaraskelt lasus õhk meeltele. Mu kaaslased magasid all ruumis, luuk oli kuumuse tõttu poollahti, laevalael ei olnud ühtegi hiinlast, ainult kajuti taga istus üks mees rooliratta*) juures, kust tal aga võimata oli seda näha, mis laevalael sündis. Nagu harilikult rändas Mr. Gould laevalael edasi-tagasi. Vahetevahel kummardas ta ka üle parda, toetas pää käe najale ja vahtis liikumatult vette.

Vahel võisin talle otse näkku vaadata, vahel kadus ta mõneks minutiks mu silmapiirilt; kindlasti ei võinud ta jälle kord magada.

Tihe udu kattis kogu laeva. Nagu läbi loori nägin, et kaptenikajuti uks avanes, et Devitshandi terav nägu säält välja pillus, nagu saaki varitseva rebase oma. Uks avanes toll-tollilt. Mr. Gould seisis vantide juures. Äkki, üheainsa hüppega oli hiinlane nagu kass pahaaimamata mehe selja taga, haaras tast kinni ja heitis ta üle parda. Järgmisel hetkel sulus Devitshand juba jälle oma kajuti ukse ja oli kadunud.

Ma olin kõik näinud. Nagu väik söötsin püsti ja peksin rusikatega vastu ust. „Appi! Appi!“ hüüdsin ma. „Mr. Gould on tapetud! Paat välja! — Jumala pärast, paat välja!“

Ei vähematki liikumist. Devitshand laskis kavalalt mitu minutit mööduda enne, kui ta laevalaele ilmus. Ta mehed pidid arvamisele jõudma, et alles mu kisa ta unest äratanud. Mõne aja pärast ilmus ta siiski kajutist ja vaatas üllatusega ühe otsast teise otsa. „Ah, või sina, poiss?! — Mis sa siin kisad, sa lontrus?“

„Mõrtsukas!“ hüüdsin meeletult, „mõrtsukas! Te tõukasite Mr. Gouldi üle parda!“

Ta kollane nägu muutus tuhakarva halliks. „Vana õel ise on poisisse tunginud,“ karjus ta, „teda kiusavad kurjad unenäod ning siis nimetab ta teisi inimesi mõrtsukateks. Alla ruumi temaga, pange ta raudu!“

Igast küljest ümbritsesid mind kollased roimarine näod. Arvatavasti aimas enam kui üks neist kaabakaist, et kõnelesin tõtt, kuid siiski kaldusid kõik kohe oma juhi poole. Viie minuti pärast lamasin, köidetud kätest ja jalust, pimedas laevaruumis. Kuigi mu enda seisukord oli kole, mõtlesin siiski ainult vaest Mr. Gouldi. Kui nurjatult oli Devitshand ta tapnud.

Laev liugles vaikses käigus läbi lainete. Laevalael polnud mingit liikumist kuulda. Need nurjatud olid selle tubli mehe lainetes hukkuda lasknud. Ta pidi, kuigi ta oli hää ujuja, nüüd ju ammugi uppunud olema.

Selle mõtte juures kaotasin meelemärguse.

Hommikul ilmus Devitshand. Ühes käes hoidis ta veekannu, teises hulga sõlmega kaislakõit**). Ta väikesed silmad uurisid mind täis tigidust ja õelust. Siis

*) Rool — tüür.

***) Kaisal — kõrkjas.

astus ta mulle lähemale. „Olen tulnud sulst midagi küsima,“ ütles ta. „Kas sa ei jänune?“

Ma ei vastanud talle, aga mu kuivad huuled, mu kuum otsaesine näisid talle kõik avaldavat. Ta sirutas saadanliku lõbutundega kannu mu suu juure. „Sa tahaksid juua, eks ole, mu pois? Vaata siin seda selget, jahedat vett! Ta olgu sinu, kui sa tunnistad, et mõõdunud õöl paha unenägu su meeli segas. Sa nägid, kuidas too valge mees üle parda kukkus — ta ei viibi oma kajutis, tähendab, peab õnnetus olema juhtunud! — ja selle üle kokkudes kujutasid sa endale ette, et ta on tapetud. Eks ole, nõnda see ju oli? Kas pean meeskonna, kõik valged ja hiinlased, kokku käsutama, kas tahad neile kõigile kinnitada seda, mida sulle praegu ütlesin?“

Ta silmad välkusid, ma nägin, missuguse imuga ta mu huultelt nõusolekut kuulda igatses, ja vaikisin.

„Kõnele!“ sisises ta. „Sa nägid und, poisijõmp-sikas!“

Ma vaatasin talle otsa, kuid ükski silp ei libisenud üle mu huulte.

Siis peksis ta mind, kuni veri ojana voolas. „Kas hakkad kõnelema, sa ristitud koer?“ hüüdis ta.

Ma naersin.

Ning nõnda kordus igal hommikul sama lugu. Mida rohkem me Bombay sadamale lähenesime, seda enam näis Devitshand oma nõudmisest loobuvat. Valgete madruste olek näis tas kartust äratavat.

„Sul tarvitseb ainult üht teha,“ ütles ta mulle. „Tööta mulle vandega ristiusu Jumala nimel, et sa sellest, mida usud näinud olevat, ühelegi inimesele sõnakestki ei lausunud, ja kõik on jälle korras.“

Jällegi vahtis ta mind luuravalt. „Tööta, tööta vandega Jumala nimel — või sa sured viletsamat surma.“

Aga ma jäin kindlaks. Soov mu vaese tapetud sõbra surma tasuda, oli suurem kui kõik piinakanna-

tused. Devitshand hakkas viimaks paluma, meelitama, ta väänles ja siples kui stug — ma naersin ainult.

Vahetähtlalt jõudsin siia, Bombaysse, dshonk asas ankrule, ja mõlemad valged madrused, kes ühes minuga laeva olid tulnud, vabastati ametist. Väliselt näis, kui poleks nad mu saatust sugugi tähele pannud, aga juba varem kord oli üks neist öösel mu juure hiilunud ja mu kätt surunud. „Sa tunned Inglise säädusi. Oskar, tead, kuidas mässu ja vastuhakkamist merel karistatakse! Nõnda kaua, kui seisame laeva meeskonna nimekirjas, on meil võimata sind aidata, aga oleme juba kord maal, siis vabastame su, ja laevalaele peab sind juba nüüd lubatama, selle eest lase aga mind hoofitseda.“

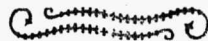
Kuidas ta seda tegi, seda ma ei tea, kuid igatahes laskis Devitshand mu täna sellest koledest puurist välja tuua, mu nägu ja käsi pesta ja mu masti külge kotta. „Kuna sa nõdrameelne oled,“ ütles ta, „siis peab su vabadust piirama. Muu seas toon täna ka arsti laeva.“

See viimane ähvardus kohutas mind väga. Ma võisin küll vaimuhaigena paista; pääle sellaste kannatuste võis see vaevalt teisiti olla — milline saatus ootab mind siis? Hirm valdas mu, kogu päeva vaatasin ma täis igatsust kaugele veteväljale, kuid oma kaastastelt ei saanud ma mingit elumärki.

Mis edasi juhtus, seda tead juba — sinu vapper ja ennastsalgav tegu vabastas mu.“

Richard noogutas rahul olles pääd. „Ära muretse.“ ütles ta, „inimelu on rohkem väärt kui rikkus ja vara. Me jääme kokku, kuni meid saatus mõnele Euroopa laevale juhhib — olgu see varem või hiljem. Ainult üht kahetsen,“ lisas ta juure, „et su häätegija surema pidi. Küllap Devitshand juba kord oma teenitud tasu saab; aga seeläbi ei saa Mr. Gouldi enam surmuist üles äratada.“

(Järgneb).

LILLED, MIS ÕITSEVAD JÕULUAJAL.

Kristusroos, *Helleborus niger*, õitseb talvel külmal jõuluajal, kerkib lume seest nagu õrn jõuluime. Ta õitseb neil mail, kus kliima pole karm; lumj ei takista ta õitsemist, küll aga kuiv külm. Seda ebaharilikku õitse-aega seletatakse mitmeti seega, et kristusroosi peetakse jääajastiku jäänuseks, — kuid pigem võiks oletada, et ta on pärit ranunculaceae perest lõuna ja kesk-lõuna Euroopast, kus kliimaolud talle kõige kohasemad.

Mis sellele lillele annab oma isepärase nõiduvuse ja legendaarse pühaduse — olgugi, et ta kuulub mürktaimede hulka — on ta õitsema puhkemine jõuluajal. Siit on algatuse saanud

kõik vagajutud ja muinaslood jõuluöö imelildest, mis luuletajaid on inspireerinud kaunide lugude loomiseks.

Kristusroosi kasvatatakse rohkesti Inglismaal aedades, kust nad jõuluajal ilmuvad müügile. Ka meil on viimastel aastatel kristusroosi lillekaupluste vitriines näha olnud.

Ta õis on 6—8 sentim. läbimõõdus. Mis me harilikult peame õilmelehiks, on ta suured valged pisut rohekad või roosakad karika-lehed, kuna õit ennast moodustavad kollakas-rohekad õilmelehed lille südamese hulga tolmukatega. Lehed on tagilised, peopesa suurused.

Kihnu saare rahvaluule.

Peiu ootamine ja vastu-
võtmine.

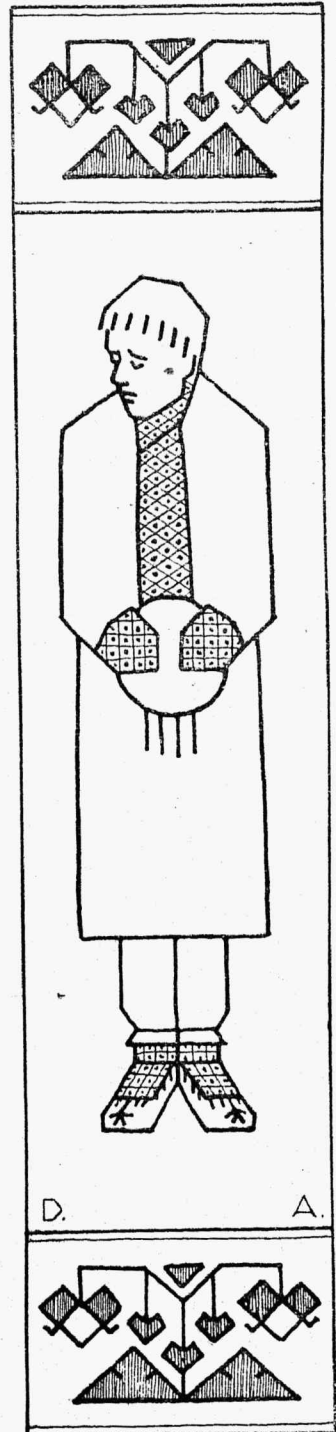
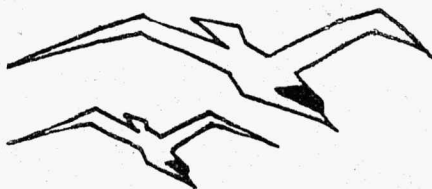
Tere, meie peigu, teelta tulles;
Tere, sa kübar peasta,
Tere, sa rāfik kaelasta,
Tere, sa sõlge rinna eesta.
Kuidas sa täna meile sõitsid?
Sa'ap mõista äia teretada,
Sa ei mõista ämma teretada;
Tulid kui tumma tubaje,
Astsid kui ahvi majasse,
Pöörsid oma suu seina kohe,
Pöörsid oma nina nurka kohe,
Teretasid vana karjakoera,
Andsid kätta lollil krantsil.

Minge ära selle korra,
Meie neid alles pisikene,
Pisikene, peenikene,
Õlaluust ta õhukene,
Labaluust ta lapsukene,
Keskelt keeru lõngakene.

Tulge tuleval sügisel,
Seni meie neid kasvab kangemaks,
Tangutera targemaks,
Õlekõrre kõrgemaks,
Seni tema paisub paksemaks.

Peiukene, poisikene,
Tule tuppa tuisu eesta,

Meie palume südamesta,
Meil on toas peiutoolid,
Meil on kambris peiupingid,
Hõbedased õetoolid,
Valatud vasest vende toolid.

RAAMAT, INIMSOO PARIM SÖBER.

Ainetel Magalhães.

Aastasadasid on läinud aega, enne kui trükikunst üles leiti. Sest mõnisada aastat tagasi oli ainult saada kirjutatud raamatuid, mida mungad kloostrites olles kirjutasi, raamatu kirjutamine võttis rohkesti aega ja tegi raamatu hinna kalliks, mispärast võisid ainult rikkad omale raamatuid muretseda.

Kuid asi tõi uue pöörde, kui Johann Gutenberg aastal 1440 trükikunsti üles leidis. Trükikunst on uuemal ajal nii arenenud, et raamat on kättesaadav nii rikkale kui vaesele.

Mis kasu on siis raamatust? Kõigepäält: „Muretse häid raamatuid koju! Neist voolavad iseäralised väed välja ja avaldavad õnnistavat mõju veel laste ja lastelaste pääle!“

Selle luuletaja sõna kõrvale võiks ilma suure vaevata veel hulk teiste valgustatud vaimude sõnu säada, mis kõik häadele raamatutele kiidulaulu laulavad.

Hääd raamatud täidavad äratavate inimeste aset, et need seltsilised, sõbrad on ja elustavalt mõjuvad nagu päikese paiste.

Igaüks, kes ta ka olgu, on seda kord tunnud: igauht on kord hää raamat üle aidanud tumedatest ja üksikutest tundidest, üle aidanud kurbadest, hallidest sügis-päevadest ja pikkadest talveõhtutest, ja paljudele puhkust annud raske päevatöö järele, mõnu ja rõõmu

Kui aga raamat mitte üksi ei pea lühendama venivaid õõtunde, vaid ta peab saama tõsiseks sõbraks, keda südamest tahetakse armastada ja kelle juure tihti tagasi minna soovitakse, siis peab raamat oma raamat olema.

Iga silmapilk peab võimalik olema teda jälle kätte võtta, temale oma muret uuesti kätte usaldada ja temaga jälle oma rõõmu jagada. Alles oma raamatukogus, kui väike ja vähenõudlik see ka on, muutub raamat südamest armastatud raamatuks.

Aimata, alati uuenevaid rõõmusid saab inimene oma raamatutega igapäev täies elus tunda; tema hariduse tung kasvab ikka suuremeks ja tema teadmine saab ikka rikkamaks, ta teadmine on võimuse, sest kes püüab, see jõuab.

Oma raamatukapi ees istuda ja ometi kõigis viies maailmajaos viibida, maakera ja kõik taevaruumid läbi rännata, maakera suuremates linnades viibida j. n. e. Ja veel õpetlastel ja uurijatel tunni aja sees enam näidata ja seletada lasta kui inimene ise oma silmadega iial võib näha. Raamatukogu on ülikool, kust võid ahnel suul tarkust ammutada.

See on oma raamatukogust saadav kasu.

Kellel aga raamatud kord juba sisemiseks omanduseks said, see ei taha neist iial enam lahkuda, sellele jäävad nad igal ajal vulavaks tarkuse allikaks, mille vaheldav kohin temale ikka jälle uuesti äratust ja rõõmu pakub.

Meie, noored, ostkem omale raamatuid! Kües oleva (1924. a.) aasta „Vikerkaares“ andis 1923. a. noorsookirjandusest ülevaate E. Männik, kust võime leida mõndagi huvitavat raamatut.

Hää raamat näitab ennast alati majas hää vaimuna; õnnistus, mis ta kaasas käib, jääb alati uueks ja mõjuvaks.

Mõtteterad.

Kogunud Ed. Bruhlin.

Kel kindel usk, et vägev Jumal taevas, sel väsimust ei tule eluvaevas.

Fr. Kreutzwald.

Aus on see mees, kes õigust teeb ja Jumalat kardab. Olgu ta trooni pääl, olgu ta hilpude sees.

F. R. Fählmann.

Jumalal on valgus, mis, ise küll nägemata, kõik nähtavaks teeb. Mitte sinu silm ei märka tema kiirt, vaid sinu süda tunneb tema soojust.

Vikerkaarlaste uue-aasta õnnesoovid.

Soovin toimetusele, kaastöölistele ja kõigile „Vikerkaare“ sõpradele hääd uut-aastat

Eugeni Kochk.

Vikerlastele paremat uut-aastat, samuti toimetusele. Saagu suureks vikerlaste pere uuel aastal!

Motik

Sama soovivad Leopold Rosenberg ja Mohikaan Väle-Hiru.

POISTELE VALMISTAMISEKS.

IGAVENE KALENDER.

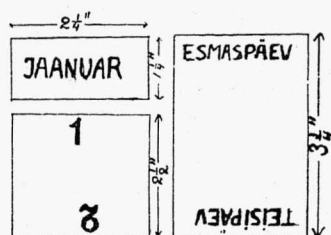
Kui uus aasta algab, siis tekib ka tarvidus uue päevadenäitaja ehk kalendri järele. See ei tohi puududa ühestki kodust ja eduka poisi laualt ning tema ilust oneneb suurelt kodu ilu. Poisid, kodu on armsam, kui

Pildil näidatud lauakesed olid tehtud veerandtolli-paksusest tammelaust, kuid teie võite tarvitada ükskõik mis lauda, kui ta ainult sirge on; liht puud võib katta emailvärviga ehk peitsiga. Pääle puu vajate peeneid naelu, millel pääd tangidega ära lõigake, paar vasest konksukest ja ümara pääga naela ning veidi puuliimi. Pilt nr. 1 näitab kalendri alust, mis ühtlasi sulepäähoidjaks on. Joonis nr. 2 annab kalendri laua mõõdud, joonis nr. 3 lauaaluse mõõdud ja joonis nr. 4 näitab lauaalust otsast: kuidas sellele soon sisse lõigata ja sinna sisse kalendri lauake liimida. Pääle puutöö lõpetamist kinnitage kalender laua külge ja kaks vasest konksu aluse eesmise ääre külge sulepää tarvis.

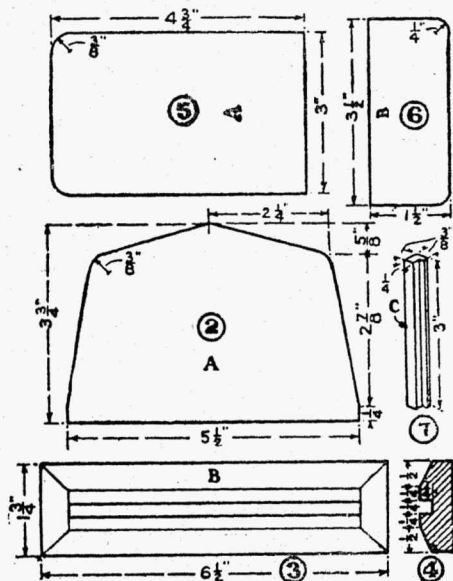
Joon. 1.

teie silm oma ümber enese valmistatud asju näeb. See pärast püüdke võimalikult enam ise omale asjakesi valmistada, mis teie oskusele jõudu mööda. Kalendri lauakesed on ikka huvitavad valmistada ja allpool näidatud

Joon. 8.

Igavene kalender valmistatakse neljast osast. Tagalaud A (joonis nr. 5), alus B (joonis nr. 6) ja pöönad C (joonis 7). Joonisel näidatud soont võib pöönadele sae abil sisse lõigata. Pöönad tulevad kinnitada tagalaua

Joon. 2-7.

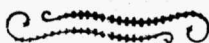

Joon. 9.

kahte liiki võib odavate kuludega ise valmistada. Kuuviisi äraarebitavaid kalendreid võib poest osta, kuna igavese kalendri jaoks valgest kartoonist päevanäitajaid ise valmistada võib.

külge liimi ja peenete ilma pääta naelte abil. Joonis nr. 8 näitab kaarte igavese kalendri jaoks. Kui valmis lõigatud kaarte poest osta ei saa, siis valmistage joonisel näidatud mõõtude abil õhukesest valgest kartoonist kaardid. Kõik kokku tuleb kaarte 16.

Tarvilised numbrid, päeva ja kuu nimed tehke kas sule ja tindiga ehk peene pintsliga ja vesivärviga mõlemile kaardi küljele. Nende tegemisel tõmmake pliitsiga jooned, et parem kirjutada oleks.

Piltmõistatus.

Tekstis olevaid tähti teataval viisil kasutades, punktide asemele asetades tähti: U ja V, ning arvesse võttes päälkirjas olevaid musti tähti, leiame (tähestiku kaabil) ühest tuntud laulust kaksrida.

MALE.

Hiljuti viibis meie linnas Soomest tulles tuntud Läti malemeister F. Apscheneek Riiaist. Pärast kahekuulist, Helsingi maleseltsi kutsel tehtud ringreisi jõudis hra Apscheneek 10. det. Tallinna, kus ta Eesti maleseltsis ühekorruga (simultaan) 28 vastase vastu mängis, kelle hulgas ka mõni väga tugev mängija ei puudunud. Sellest hoolimata võitis hra Apscheneek 18 partiid ja ei kaotanud rohkem kui 5 partiid (Karukäpp, Pärli, Sakovski, Vupperfeld, Bergmann). Viigi peale (remis) jäid 5 mängu (prof. Lemba, Israel, Gründorf, Rauch, Piperall). Soomes on hra Apscheneek läbitikkku 75% partiidest võitnud.

Loodame, et meil edaspidi võimalik on hra Apscheneeki kokkusüetud probleemi tuua.

1924 a. võistlusel Tallinna malemeistri nime päälle sai hra J. Törn 1 auhinna, nii siis ka malemeistri auhinna. 2. ja 3. kohta tulid hrad Israel ja Raudvere. Hra Törn võitis kõik 10 partiid, hrad Raudvere ning Israel aga kumbki 8. Et auhinna-kandjate järjekorda täpselt ära määrata, otsustasid hrad Israel ja Raudvere mängida matshi kuni 3 võiduni. Selles matshis tuli võitjaks hra Israel, nii et tema sai teiseks auhinna-kandjaks, kolmandaks aga hra Raudvere; 4. kohal on hra Friedemann.

Kirjavastused.

Emma Nõmm. — On armas kuulda, et „Vikerkaar“ Teiesse nii suurt mõju on avaldanud ja Te ta jäädavaks sõbraks tahate olla.

A. Laur. — Palume Teid ilmuda „Vikerkaare“ toimetusse ja lähemalt selgitada oma ettevõtte sihti ja kava. Enne igatahes ei saa avaldada Teie üleskutset.

M. R. J. — „Ao“ toimetusele meile edasiantud kirjate tööd oleme omakord edasi annud „Nädalale“, Teie soovi mööda. Säält vast kuulete nende lõpulist saatusest.

E. M. — Võrus. — Teie ei oska veel luuletada päberil. Ilusale mõttele vaja anda ka ilus väljendus.

K. Aben. — „K. Skalbe „Timuka tütar“ on varem tõlkena ilmunud „Kevadikus“.

Ruumi puudusel ilmub „Küsimuste ja vastuste“ osa järgmises numbris.

NAISTE JA KODUDE AJAKIRI „EESTI NAINEN“

„Eesti Naine“ algab 1925. aastaga oma teist aastakülku. Esimese aastakülgu väga rahuldav levinemine näitab ja kinnitab niisuguse naiste ajakirja ilmumise tarvidust. Kuigi „Eesti Naine“ oma esimesel ilmumisaastal rohkem pakkuda suutis, kui ükski teine naiste ajakiri, siiski ei olnud ta mitte veel täielik ega rahuldanud toimetust.

1925 aastal on võimalik samm edasi astuda. „Eesti Naine“ hakkab ilmuma 24 leheküljelisena, mis sisaldab kirjanduslise, käsitöö ja majapidamise osa. Käsitöö osaga antakse tuleval aastal kaasa loomusuuruste lõigete ja mustrite leht. Jaanuari numbriga ilmub värviline kangakudumise kirjade leht ühes täpse seletusega.

„Eesti Naine“ maksab ühes kaasannetega 1925 a.
aastas 400 mrk., veerand aastas 100 mrk.,
pooles aastas 200 „ üksik number 25 „

Kõikide aastatellijate vahel pannakse aasta lõpul loosimisele õmblusmasin.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused ja raamatukauplused. Kui teie soovite tutvuneda ajakirjaga enne tellimist, siis nõudke seda raamatukauplustest ja ka raudteede raamatukappidest.

Toimetuse ja talituse aadress: Tartu, Jakobi tän. 8. Kõnet. kl. 10—1 ja 4—5.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2.